

Φιλιάτες - Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία

Βιβλιοκριτική παρουσίαση του βιβλίου του Γιώργου Μ. Κώτση: “Φιλιάτες - Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία”

απο τον Ηλία Βεζδρεβάνη

Την 1η Αυγούστου 2021 εκυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του συμπατριώτη μας Γιώργου Κώτση, με τίτλο: "ΦΙΛΙΑΤΕΣ, Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία". Πρόκειται για ένα βιβλίο 304 σελίδων, διαστάσεων 24x17 διανθισμένο με εκατοντάδες φωτογραφίες, πολλές των οποίων δημοσιεύονται για πρώτη φορά.

Η καλαίσθητη αυτή έκδοση προΐδεάζει ευχάριστα, αφού το εξώφυλλο παρουσιάζει μια πανοραμική φωτογραφία της πόλης των Φιλιατών με τον τίτλο του βιβλίου και το όνομα του Συγγραφέα, που επιμένει παραδοσιακά, να γράφει το όνομα του στην "Γενική" και όχι, όπως καθιερώθηκε τα τελευταία χρόνια να αναγράφεται το όνομα του συγγραφέα στην "ονομαστική".

Γιώργος Κώτσης

Σε τέσσερα κεφάλαια χωρίζει το βιβλίο του ο συγγραφέας κ. Γιώργος Κώτσης και τα τιτλοφορεί ως ακολούθως:

- 1ο κεφάλαιο: Αρχαία και Βυζαντινά χρόνια, σελίδες 20
- 2ο κεφάλαιο: Οθωμανοκρατία, σελίδες 69
- 3ο κεφάλαιο: Από την απελευθέρωση ως το 1950, σελίδες 95
- 4ο κεφάλαιο: Νεώτερα χρόνια, σελίδες 117

... Και από τον αριθμό των σελίδων διαφαίνεται ότι ο συγγραφέας "ρίχνει" το βάρος στο 3ο και 4ο κεφάλαιο.

Δεν είναι εύκολη υπόθεση να επιχειρεί κανείς να παρουσιάσει την Τοπική Ιστορία αρχίζοντας από

το μακρινό παρελθόν με το βάρος αιώνων, που, "τύχη αγαθή", ξεπερνούν τουλάχιστον τους 25 και να φθάνει στο Σήμερα!

Δεν είναι εύκολη υπόθεση να καταγράψει κάποιος με ενάργεια τους ρυθμούς της καρδιάς ενός Λαού, που εγνώρισε χαρές, λύπες, ενθουσιασμούς, συμφορές, επιτυχίες, αντιξοότητες, δόξες, νίκες, ήττες, ταπεινώσεις, προόδους, καταστροφές και σαν τον Kipling να λέει " Αν, αν, αν μπορείς να κρατιέσαι νηφάλιος όταν βλέπεις το έργο σου συντρίμμα και να αρχίζεις ξανά και ξανά να το κτίζεις με φθαρμένα εργαλεία!

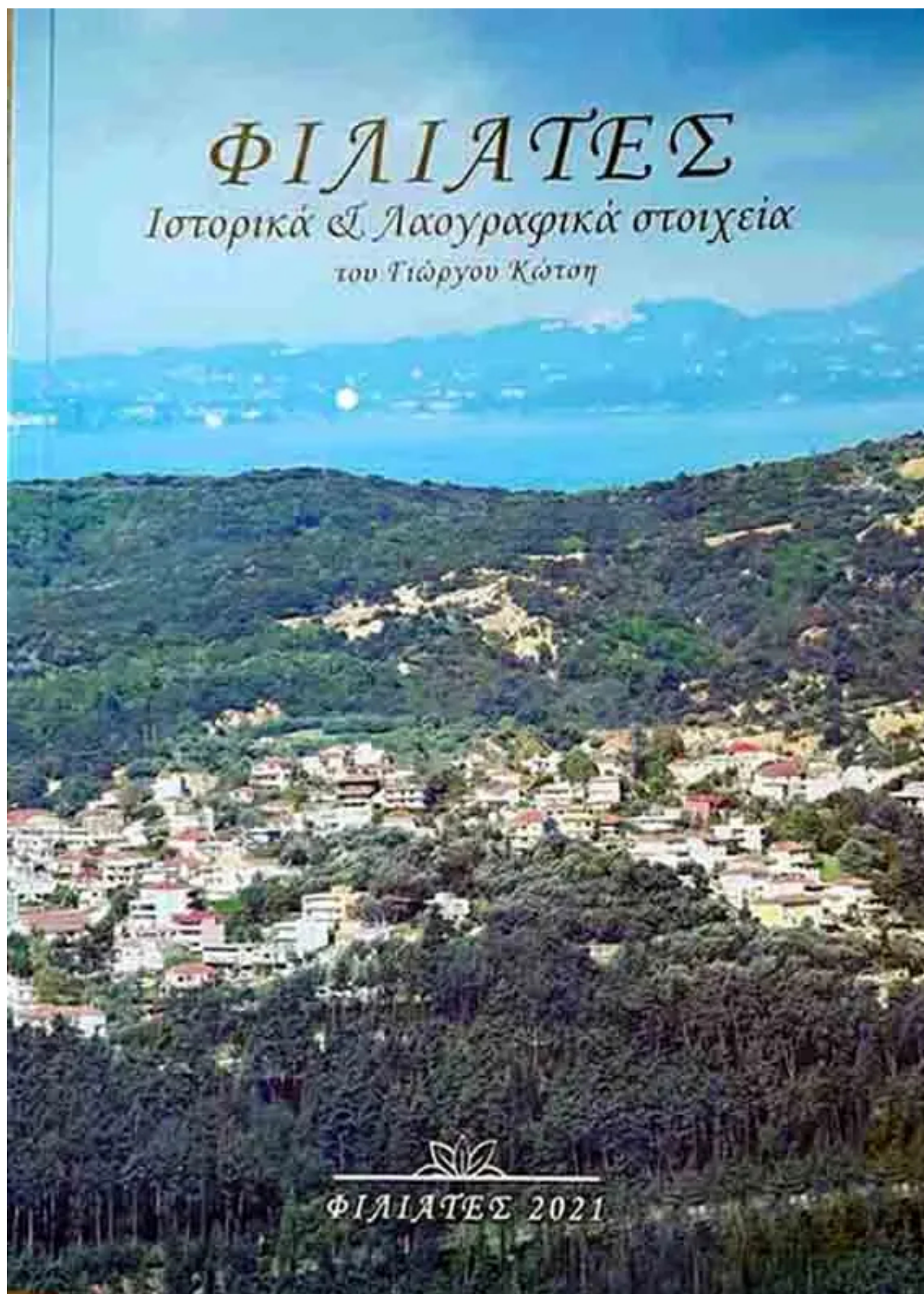
Δεν είναι εύκολη υπόθεση να μπορεί κανείς να διακρίνει τους ενάρετους από τους "μη", τους χρήσιμους από τους "μη", τους τοπολάτρες από τους ευκαιριακούς επισκέπτες του τόπου μας!

Δεν είναι εύκολη υπόθεση να μπορεί κάποιος να τοποθετήσει το "εγώ" του και τις ιδεολογίες του πίσω από την αλήθεια και να αφήνει εγκέφαλο και καρδιά να λειτουργούν με σεβασμό στην δίκαια κρίση.

Δεν είναι εύκολη υπόθεση να τολμά κανείς να διακηρύττει προς κάθε κατεύθυνση ότι το πραγματικό ύψος του καθενός μετριέται το μεσημέρι κάτω από τον Ήλιο και όχι τα μεσάνυχτα κάτω από το φως του φεγγαριού!

Διαβάζοντας το νέο βιβλίο του Συμπατριώτη μας (Τσαμαντο - Πλαίσιου) Γιώργου Μ. Κώτση διαπίστωσα ότι κατάφερε- μπόρεσε - να υπερπηδήσει ακίνδυνα το ανωτέρω επικίνδυνο ναρκοπέδιο και να παρουσιάσει τους "Φιλιάτες" του με τέτοιο τρόπο, που δικαιωματικά θα αποτελεί στο μέλλον Σημείο αποκλειστικής(;) αναφοράς.

... Και επέτυχε τ' ανωτέρω ο Συγγραφέας Γιώργος Κώτσης με κοπιαστική προσπάθεια πολλών ετών, με μεθοδικότητα και χωρίς, στιγμή να παρεκκλίνει από τον στόχο του. Η όλη προσπάθεια στηρίχθηκε στην σοβαρή έρευνα κάθε "πηγής" με αψεγάδιαστη αξιολόγηση και αντικειμενική τεκμηρίωση.

Ο κ. Γιώργος Κώτσης σεβάστηκε, ως ιερά, τα διάφορα κείμενα, που αναφέρονται από αιώνων στους Φιλιάτες. Ούτε αφαίρεσε ούτε πρόσθεσε τίποτα. Παρέθεσε αυτά, ασχολίαστα, και τα άφησε να μιλήσουν μόνα τους από τα βάθη των χρόνων με πρωταγωνιστές Ιστορικούς, Ερευνητές, Επισκέπτες, Δημοσιογράφους, Συγγραφείς και κάθε εκφραστή της αλήθειας για τους Φιλιάτες.

Μπορώ να ισχυρισθώ, χωρίς να αποκλείω νέα ευρήματα από την αρχαιολογική Σκαπάνη, ότι όποια άλλη προσπάθεια για "ανακάλυψη" περισσότερων τεκμηρίων δεν έχει δυνατότητες άλλων "αλιευμάτων"! Πέρασε σαρωτικά η "Μηχανότρατα" του ΓΙΩΡΓΟΥ Μ. ΚΩΣΤΗ χωρίς να σπάσουν τα δυνατά δίχτυα της και η πλούσια "ψαριά" παραδόθηκε σ' αυτόν ως ανταμοιβή μιας σοβαρής, ευσυνείδητης και κοπιαστικής εργασίας.

Όταν ολοκλήρωσα την πρώτη - γιατί ακολούθησε και δεύτερη και τρίτη - ανάγνωση του βιβλίου του Γ. Μ. Κώτση σκέφθηκα ότι ο συγχωριανός μου, που κατά δήλωση του δεν με εψήφισε ποτέ, με έκανε να χορτάσω Φιλιάτες και Φιλιαταίους, καθ' όσον μου έφερε στη μνήμη τόπους που περπάτησα χιλιάδες φορές και χιλιάδες ανθρώπους, που γνώρισα και με τιμή και ευγνωμοσύνη τους ενθυμούμαι. Θέλω να πιστεύω ότι όμοια θα είναι τα συναισθήματα κάθε Φιλιαταίου, όπου Γης.

Για την συγγραφή αυτού του θαυμάσιου βιβλίου ο κ. Γιώργος Κώτσης, ελειτούργησε ως Δημοσιογράφος, ως Ρεπόρτερ, ως ερευνητής. Ο,τι υπέλιπτε στην αντίληψη του, επί χρόνια, το κατέγραφε και το "αποθήκευε" για την ώρα που θα ξεκινούσε για το μεγάλο του ταξίδι προς τους "Φιλιάτες, Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία".

Ο Συγγραφέας σαν παιδί του Τσαμαντιώτη κοινωνικού αγωνιστή Μ. Κώτση και της Πλαισιώτισσας Χρυσάνθης Αγγελοπούλου, γνήσιας απογόνου του "Κηβδιλοποιού Κονταξή" που σώθηκε από την αγχόνη του Αλή Πασά με αντάλλαγμα την "αρπαγή" της μετέπειτα Κυρά Βασιλικής - ευεργέτιδας του έθνους μας - είναι φυσικό, να είναι "κράμμα" της Τσαμαντιώτικης ντομπροσύνης και της ήπιας, ήρεμης Πλαισιβιτσιώτικης ευγένειας.

Γι αυτό ενώ βάζει το δάχτυλο στον τύπο των ηλών δεν αποφασίζει να μιλήσει για αυτούς που "τσοκάνισαν" τα καρφιά, ως αναφορά αυτούς, που οδήγησαν στο ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΩΝ ΚΛΩΣΤΗΡΙΩΝ και οδήγησαν το Φιλιάτι στην σημερινή παρακμή.

Βέβαια κατέγραψε ένα από τα πολλά ανόητα και ευτράπελα επιχειρήματα των "ιδιοτελών" και των "τσιρακίων" τους ότι ο "Μέτος" θα άνοιγε σήραγγα για να μπαينوβγαίνει στην Αλβανία αυτός και οι δικοί του και θα φέρει ξανά τους φυγάδες Μουσουλμανοτσάμηδες! Αποψή μου είναι ότι θα έπρεπε να καταγραφεί, για την ιστορία τουλάχιστον, η "αρχηγική" ομάδα των "ιδιοτελών", που στην καταστροφική τους προσπάθεια σπίλωσαν τιμές και υπολήψεις ανθρώπων και τους έριξαν τόνους λάσπης. Και ήταν οι αποδέκτες της "λάσπης" κυρίως οι ακόλουθοι:

1.Ο αείμνηστος Χρήστος Παπασταύρου, που επιμελήθηκε, νομικά την ίδρυση της Εταιρείας "ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΦΙΛΙΑΤΩΝ".

2.Ο αείμνηστος Νίκος Αθανασίου, που με στοιχεία του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως απέδειξε την Ελληνοπρπή στάση της οικογένειας Σαίπ Λάγια (πατρός του Μέτο Λάγια).

3.Ο αείμνηστος Σπύρος (Πίπης) Φραγκίσκος, που χρησιμοποίησε την παιδική φιλία με τον Μέτο Λάγια για να φέρει τον επενδυτή στους Φιλιάτες.

4.Η ταπεινότητα μου, που εχρησιμοποίησε την οποία δύναμι διέθετε, ως εκλεγμένος με τις τότε "διαδικασίες" Περιφερειακός Σύμβουλος Ηπείρου και εκλεγμένος Γενικός Γραμματέας του Περιφερειακού Συμβουλίου του Υφυπουργείου Ηπείρου.

... Στην αναίσχυντη λασπολογία οι δύο πρώτοι αντέδρασαν με αξιοπρεπή περιφρόνηση, οι δε τρίτος και τέταρτος, με την επάνοδο της Δημοκρατίας, εχρησιμοποίησαν την Λαϊκή Ετυμηγορία. Ο Σπύρος (Πίπης) Φραγκίσκος εξελέγη πανηγυρικά Δήμαρχος Φιλιατών και ο Ηλίας Βεζδρεβάνης εξελέγη ΕΞΗ (6) φορές Βουλευτής.

Για την ιστορία καταγράφονται ολίγες από τις "λάσπες" των "ιδιοτελών" για Φραγκίσκο και Βεζδρεβάνη. Είναι οι ακόλουθες:

1.Παρέθεσαν "Λουκούλειο" γεύμα στον Αγά (Μέτο Λάγια) στην Σαγιάδα με χρήματα του Δήμου". Ναι το γεύμα ήταν τρεις μικροί κέφαλοι Σαγιάδας, ένα πιάτο αγριόχορτα και τρία ποτήρια κρασί,

που επλήρωσε από το πορτοφόλι του ο Σπύρος (Πίπης) Φραγκίσκος στο ταβερνάκι του Δημ. Μάστορα.

2.Εχάρισαν εκατό (100) στρέμματα γης, την "Νεφραμιά, των Φιλιατών". Ναι, με δημοπρασία τα "ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΦΙΛΙΑΤΩΝ" αγόρασαν 42 στρέμματα στον "Τάκα", εκεί που έριχνε τα σκουπίδια ο Δήμος Φιλιατών, που δεν ενδιαφέρθηκε κανείς να συμμετάσχει στην Δημοπρασία.

(Ευρισκόμενος στο καφενείο του Χρήστου Πατσιούρα - αστειευόμενος - ο εργολάβος Χαρ. Τόλης, είπε ότι θα ελάμβανε μέρος στην Δημοπρασία, αλλά δεν έλαβε μέρος)

3.Ανάγκασαν (οι Φραγκίσκος - Βεζδρεβάνης) τους στρατιώτες του φυλακίου της Γέφυρας Βρυσέλλας να παρουσιάσουν όπλα στον Αγά (Μέτο Λάγια). Η αλήθεια είναι η ακόλουθη: Στην προσπάθεια του ο αείμνηστος Σπύρος (Πίπης) Φραγκίσκος να ενθαρρύνει και να εμπνεύσει εμπιστοσύνη στον Υποψήφιο Επενδυτή Μετο Λάγια, παρακάλεσε τις "Αρχές" να τον υποδεχθούν στην (τότε) Γέφυρα της Βρυσέλλας.

Οι "αρχές" συμφώνησαν και παρευρέθησαν οι εξής: Νικ. Ηλιόπουλος Νομάρχης, Ελ. Τσιμπίδης, Δ/της 628 Τ.Π., Κ. Δράκος, Δ/της Εθνοφυλακής Φιλιατών, Στ. Βούλγαρης, Δ/της Εθνοφυλακής Ηγουμενίτσας - Πραμυθιάς, οι Δήμαρχοι Ηγουμενίτσας, Παραμυθιάς, Φιλιατών και ο γράφων. Μετά το "καλωσόρισμα" οι στρατιωτικοί, που είχαν αφήσει τα αυτοκίνητα κοντά στο σπίτι του Ι. Ρούσση επέρασαν μπροστά από τους στρατιώτες του φυλακίου που τιμητικά παρουσίασαν όπλα σ' αυτούς και φυσικά κατέβασαν τα όπλα "παραπόδα" όταν περάσαμε όλοι οι άλλοι.

... Και άλλες λάσπες βγαλμένες από αχαρακτήριστες καρδιές!

... Ας μην χύνουν "Κροκοδείλια" δάκρυα τα ελάχιστα υπολείμματα των "ιδιοτελών" για την κατάντια και την παρακμή του σημερινού Φιλιατιού.

Προσωπικά τους έχω συγχωρέσει όλους και βρήκα από τον Τριαδικό Θεό με την βοήθεια του Κάτω Ξεχωρίτη εξομολόγου μου Ιερέως (και αργότερα) Αρχιμανδρίτη, αειμνήστου ΚΩΝ/ΝΟΥ ΠΑΠΠΑ (μαθητή στην ραπτική του παππού μου και φίλου του πατέρα μου) την δύναμη να ξεπεράσω τα ψυχικά τραύματα.

Δεν λησμόνησα όμως ποτέ ότι υπήρξαν άνθρωποι τόσο ανόητοι, τόσο ιδιοτελείς, που ενδιαφερόταν μόνο για τα δικά τους συμφέροντα και αδιαφορούσαν για τα συμφέροντα του τόπου.

... Και μάλιστα, όλα αυτά, ενώ ήμουν μόνο 31 ετών, τότε, που οι συνομήλικοί έπαιζαν ποδόσφαιρο, χόρευαν στα πανηγύρια, διασκεδάζαν, χαιρόταν την ζωή και εγώ έτρεχα από χωριό σε χωριό για να επισημάνω προβλήματα του τόπου μας και να τα προβάλλω στην εφημερίδα μου "ΕΘΝΙΚΑ ΝΕΑ".

Εθεώρησα απαραίτητο να κάνω αυτές τις αναφορές, που κρίνω ότι προσθέτουν μια μικρή και χρήσιμη παρένθεση στο σπάνιο πόνημα του Γιώργου Κώτση, που αγγίζει σαφώς το θέμα, αλλά με ήπια Πλαισιωβιτισιώτικη ευγένεια, που έζησε τα γεγονότα, ως πολύ νέος, εικοσάρης γαρ!

Κλείνοντας αυτό το βιβλιοκριτικό σημείωμα εκφράζω μέσα από τα μύχια της καρδιάς μου τα ολόθερμα συγχαρητήρια μου για το θαυμάσιο πόνημα, που χαρακτηρίζει τον Γιώργο Κώτση ως συγγραφέα των Φιλιατών, όπως ο Νικόλαος Νίτσος, συγγραφέας του Τσαμαντά, όπως ο Γάκης Βουτσής του Φοινικίου, ο Γ. Κούνδουρος της Πόβλας, ο Βασίλης Τσομπόκης της Γλούστας, ο Απόστολος Ζέρβας της Αράχωβας, ο Βαγγέλης Μάστορας της Σαγιάδας, ο Αντώνης Βενέτης του Λια, ο Παπά – Γιώργης Τζώρτζης της Ραβενής, ο Δημήτρης Σαφίκος της Λίστας, ο Δημήτρης Δρίξης του Πλαισίου κλπ.

**Καλό ταξίδι στο βιβλίο σου φίλτατε Γιώργο.
Ηλίας Βεζδρεβάνης**

Αναφορά – Βιβλιοπαρουσίαση του συγγραφέα Γιώργου Κώτση για το βιβλίο του “ΦΙΛΙΑΤΕΣ: Ιστορικά & Λαογραφικά στοιχεία”

Του Λεωνίδα Ταφέκη

Το βιβλίο που συνέγραψε, τον προηγούμενο χρόνο, ο φίλος και συμπατριώτη μας Γιώργος Κώτσης διακρίνεται κατά πρώτον με την χρήση γλώσσας απλής και κατανοητής η οποία καθιστά το βιβλίο καθιστά ευανάγνωστο και ευχάριστο στην ανάγνωσή του. Στις σελίδες του, πέρα από τα σημαντικά τοπικά στοιχεία, αναδεικνύεται: η περίσσεια φροντίδα και μεγάλο μεράκι και η απέραντη αγάπη για τον τόπο μας και τους ανθρώπους του.

Πετυχημένη και η διάνθιση του με 350 φωτογραφίες, παλιές και νέες, που έντεχνα επιλεγμένες συμπληρώνουν άριστα τα εξιστορούμενα. Το εν λόγω βιβλίο τιμά και προβάλλει με ιδιαίτερη λαμπρότητα την ιστορία και την εξέλιξη του τόπου μας και αποτελεί ορόσημο στην εν γένει συγγραφική δραστηριότητα των δικών μας πνευματικών ανθρώπων.

Λεωνίδας Ταφέκης

Εκτιμώ, ότι, θα λειτουργήσει ως παράδειγμα και θα αποτελέσει πρότυπο και για πολλούς ακόμα συγγραφείς που θα θελήσουν να αφηγηθούν αντίστοιχες πραγματικότητες και θεματολογίες για τις πόλεις τους και τον τόπο τους. Στις σελίδες του διακρίνομαι την ξεχωριστή και συλλογική προσφορά των προγόνων μας καθώς και τις στιβαρές προσωπικότητες που αξιοποίησαν στο μέγιστο την αγάπη και την ομαδική δράση των συνανθρώπων μας οδηγώντας τον τόπο μπροστά από την εποχή του επιτυγχάνοντας συγκεκριμένα επιτεύγματα { Ίδρυση: Νοσοκομείου Φιλιατών, κέντρου Νεότητας, Γηροκομείο κ. α. } που μερικοί μεμψήμοιροι και κακεντρεχείς, ακόμη και τότε, δεν πίστευαν ότι, μπορούσαν να πραγματοποιηθούν.

Στις 304 σελίδες του βιβλίου του αναδεικνύεται, μέσα από μια συνεχή χωροχρονολογική ροή, ένας ποταμός οικονομικών, δημογραφικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, ιστορικών και λαογραφικών δεδομένων που επιτρέπουν στον καθένα μας να εξάγει τα δικά του συμπεράσματα και να τα εμπλουτίσει με τις ιδιαίτερες γνώσεις του και τις οικογενειακές του περγαμηνές.

Δεν ξεχνάμε ότι από το σύνολο αυτών των αναφορών και των επιμέρους συμπερασμάτων μπορούμε να διακρίνουμε με σαφήνεια τους πρωταγωνιστές των περιόδων ολικής ανάπτυξης καθώς και αυτούς που επιμερίζονται τους περιόδους στασιμότητας. Η ανάγκη για απεγκλωβισμό, από την στασιμότητα, την οπισθοδρόμηση, την μαζική μετανάστευση και την ερημοποίηση του τόπου μας προβάλλει πλέον ως ιστορική αναγκαιότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την δική μας δραστηριότητα ενάντια σε οτιδήποτε κρατάει τον τόπο στο παρελθόν και τον οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε ένα ατελέσφορο μέλλον.

Κάθε σύγκριση της σημερινής πορείας του τόπου μας με την προ του 1995 εποχή απέχει παρασάγγας από αυτό που ο καθένας μας θα ανέμενε. Χρειάζεται η χάραξη μιας νέας πορείας για να ανακάμψει η τοπική οικονομία και να ανακτήσει η περιοχή μας τη θέση που τις αρμόζει στον σύγχρονο κόσμο.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση, για το βιβλίο του συγγραφέα και φίλου Γιώργου Κώτση που με τα ερεθίσματα και τις εμπνεύσεις του μας παροτρύνει και μας οδηγεί να αναζητήσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τον τόπο μας και τους συνανθρώπους μας.

Γιώργο συνέχισε την προσπάθειά σου και τα ακόμη καλύτερα έπονται!!!

[Επάνω](#)